

2000-11-10
reviderad 2001-01-16 och 2001-02-05

Fastställd av kommunfullmäktige den 5 februari 2001, § 9

KONKURRENSPOLICY

FÖR

ÖSTERSUNDS KOMMUN

Konkurrenspolicy – riktlinjer vid konkurrensutsättning av kommunal verksamhet.

Övergripande mål

Kommunens övergripande mål är att erbjuda medborgarna en kommunal verksamhet med hög effektivitet och av god kvalitet. Dessutom vill kommunen stimulera lokalt engagemang och entreprenörsanda, även bland den egna personalen samt stödja demokratiska krafter inom den sociala ekonomin.

I detta syfte skall konkurrensutsättning och alternativa driftformer (avknoppning, föreningsdrift, driftentreprenader) stimuleras. Målsättningen är att tillföra nya kvaliteter, stimulera entreprenörskap och minska de kommunala kostnaderna.

Konkurrensutsättning av verksamhet

Kommunens verksamhet skall vara föremål för konkurrensutsättning enligt de förutsättningar som framgår av denna policy.

Konsekvensbeskrivning

Beslut om konkurrensutsättning skall föregås av en analys av förutsättningarna i varje enskilt fall. Värdering av de viktiga kvalitetsfrågorna ska framgå av analysen. Om antalet tänkbara utförare är starkt begränsat finns en risk att konkurrensutsättning av en hel verksamhetsgren leder till att ett kommunalt monopol byts ut mot ett privat monopol. Det är också önskvärt att det förutom kommunen finns flera kompetenta köpare inom samma verksamhetsområde. Om man kan befara att konkurrensen i praktiken är eller riskerar att bli begränsad, så bör kommunen överväga att behålla åtminstone en del av driften i egen regi.

En bedömning måste göras om konkurrensutsättning kan ske utan stora avvecklingskostnader för kommunen, alternativt om det är lönsamt på sikt att ta avvecklingskostnaderna för att få bättre / billigare verksamhet i det långa loppet. Även andra faktorer som stimulerar för det lokala näringslivet kan ingå i bedömningen. En förutsättning är dock att det totalt sett innebär en fördel för skattebetalarna.

Upphandlande nämnd skall göra en generell bedömning av konsekvenserna vad gäller personal, anläggningar och inventarier. Den konkurrensutsatta nämnden skall medverka med framtagande av underlag för bedömningen. Beslut fattas av upphandlande nämnd, som vid tveksamhet om konsekvenserna för kommunen totalt, överlämnar frågan till kommunstyrelsen för prövning.

Avvecklingskostnader

Med avvecklingskostnader menas kostnader som uppkommer då egenregin förlorar en upphandling och därför måste avvecklas. Till avvecklingskostnader kan inte bara personal utan även lokaler och utrustning räknas.

Nämnden för offentlig upphandling gör bedömningen att avvecklingskostnader inte bör belasta externa anbud. Om så undantagsvis sker skall det åtminstone framgå av annons eller förfrågningsunderlag. Rättsläget är idag oklart och frågan kan komma att avgöras genom rättsfall.

Samverkan inom regionen

Östersunds kommun är positiv till olika former av samverkan med andra kommuner och med landstinget för att på så sätt uppnå rationaliseringsvinster.

Verksamhetsformer

Driftentreprenader

Kommunal driftentreprenad föreligger när en kommun anlitar en extern producent, vilken åtar sig att för kommunens räkning utföra en eller flera tjänster. Typexempel på sådan verksamhet återfinns inom t e x hemtjänst, omsorgsverksamhet och väghållning.

Kommunen behåller sitt ansvar gentemot de användare som omfattas av den entreprenaddrivna verksamheten. Kommunen beslutar om verksamhetens mål, inriktning, omfattning och kvalitet samt ansvarar för uppföljning, utvärdering etc.

Politiska beslut krävs vid konkurrensutsättning av driftentreprenader.

Intern serviceverksamhet

För flertalet interna administrativa och tekniska tjänster råder fri konkurrens. Berörda resultatenheter avgör hur man vill ha stödfunktionerna organiserade. Detta innebär att enheterna kan välja mellan att anlita den interna serviceorganisationen eller köpa tjänsterna externt.

Politiska beslut krävs inte vid konkurrensutsättning som görs av en enskild resultatenhet. Om däremot flera enheter gör en gemensam upphandling skall detta föregås av beslut i upphandlande nämnd / styrelse.

Restriktioner mot konkurrensutsättning

Från bestämmelserna i denna policy undantas myndighetsutövning och verksamheter som enligt gällande lag inte kan konkurrensutsettas.

Omfattning

Varje nämnd / styrelse skall i samband med budget och flerårsplan upprätta planer för konkurrensutsättning av driftentreprenader och intern serviceverksamhet inom sitt verksamhetsområde.

Respektive nämnd skall informera det lokala näringslivsrådet efter beslut.

Brukarsamverkan

Varje nämnd skall se till att i den mån det är möjligt samråd sker med berörda brukare.

Samverkan med fackliga organisationer

Varje nämnd skall se till att samråd och erforderliga MBL-förhandlingar sker med företrädare för berörda arbetstagare vid tillämpningen av denna policy.

Avknoppning

Avknoppning innebär att kommunalt anställda kan bilda egna företag, t e x personalkooperativ med verksamhet som tidigare utförts i förvaltningsform. Kommunen ställer sig positiv till avknoppning om det gagnar kommunen och medborgarna ur ett helhetsperspektiv.

Ett sådant företag kan med dagens lagstiftning endast få uppdrag från kommunen på samma villkor som andra externa företag, d v s efter upphandling enligt reglerna i lagen om offentlig upphandling.

Egenregin som anbudsgivare

Vid konkurrensutsättning av kommunal verksamhet på öppna marknaden skall kommunens egenregi ges möjlighet att delta som anbudsgivare.

Jävsfrågor

I samband med konkurrensutsättning av egenregi - verksamhet kan frågor om jäv och opartisk handläggning aktualiseras särskilt. Det är viktigt att hålla isär rollen som "köpare" och rollen som "säljare" när egenregin ges möjlighet att lämna bud i konkurrens med externa anbudsgivare.

Upphandlingsprocessen

Upphandlingspolicy antagen av kommunfullmäktige den 5 februari 2001 skall följas och upphandlingar genomföras så att gynnsammaste konkurrensförhållanden uppnås.

Hänsyn skall också tas till små och medelstora företags möjlighet att lämna anbud. Förfarandet får inte strida mot lagen om offentlig upphandling eller lagen om ingripande mot otillbörligt beteende avseende offentlig upphandling eller annan lag.

Upphandlingspolicyn är inte tillämplig vid exempelvis föreningsdrift eller annan bidragsfinansierad verksamhet.

Tolkning

Frågor om tolkning och tillämpning av denna policy avgörs av kommunstyrelsen.

Bilaga

PM i upphandlingsfrågor 2000-11-10, reviderad 2001-01-03